

SZEF
KANCELARII PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Grażyna Ignaczak-Bandych

Warszawa, 30 czerwca 2022 r.

Pan Dariusz Joński
Pan Michał Szczerba
Posłowie na Sejm RP

W odpowiedzi na pismo Panów Posłów z 29 czerwca 2022 r. uprzejmie informuję, że kompetencja w zakresie stosowania prawa łaski jest prerogatywą Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wynikającą z art. 139 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Realizacja przedmiotowej prerogatywy Prezydenta RP ma postać tzw. aktu władczego. Prezydent RP wydając akt prawny w sprawie stosowania prawa łaski działa, jako głowa Państwa Polskiego symbolizując majestat Państwa, jego suwerenność, w pełni uznaniową władzę Państwa.

Postępowanie w zakresie stosowania prawa łaski ma charakter szczególny. Dotyczy indywidualnej sprawy osoby prywatnej, zaś jawność tego postępowania, zarówno na etapie czynności sądowych i prokuratorskich, jak i na etapie postępowania przed Prezydentem RP jest ograniczona, nawet w stosunku do stron postępowania. W zakresie realizacji prerogatywy dotyczącej ułaskawienia przez Prezydenta RP wskazać należy na utrwalone stanowisko orzecznictwa i doktryny prawa, w której podnoszono, iż: *W przypadku prawa łaski jest to prerogatywa o charakterze dyskrecyjnym, co oznacza, że wykluczyć należy jakąkolwiek ingerencję i formalną kontrolę jej wykonywania, na co zwrócono już uwagę. Z charakterem tej kompetencji klóci się informowanie o szczegółach związanych z okolicznościami, które zostały ustalone w sprawie i argumentami, które brane były pod uwagę przy podejmowaniu konkretnych decyzji. Prezydent ma swobodę w ich doborze, zastosowaniu kryteriów oceny oraz sformułowaniu wniosków końcowych w poszczególnych przypadkach, zaś zgromadzone*

w danej sprawie materiały, bez względu na ich charakter (opinie, wywiady, wnioski itp.), mają jedynie charakter pomocniczy. Wykazują one związek z wykonywaniem przez głowę państwa jej konstytucyjnej kompetencji, ale nie są jej przejawem. Śluszne jest stanowisko prezentowane przez D. Dudka, że prawo dostępu do informacji publicznej nie oznacza, że istnieje obowiązek udzielenia informacji odnoszącej się do całej działalności Prezydenta, w tym działań i materiałów poprzedzających wydawanie konkretnych aktów urzędowych. (zob.K. Kaczmarczyk-Kłak, Prawo łaski w Polsce na tle porównawczym. Dawniej i współcześnie, Rzeszów 2013 s. 403.).

Prezydent RP jako najwyższy przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje swoje zadania wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i w ustawach. Oznacza to, iż pozycja ustrojowa i zakres działalności Prezydenta RP jest w pełni autonomiczna. Dotyczy to również uprawnienia do stosowania prawa łaski, które jak powyżej zostało wskazane stanowi osobistą prerogatywę Prezydenta RP, a więc pozostającą wyłącznie w gestii Prezydenta RP. Istotą prerogatyw Prezydenta RP określonych w art. 144 ust. 3 Konstytucji, jest to, że nie podlegają one kontroli przez inne organy władzy wykonawczej i ustawodawczej czy kontroli sądowej w postępowaniach przed Sądem Najwyższym, sądami powszechnymi i sądami administracyjnymi.

Stosownie do art. 143 Konstytucji Kancelaria Prezydenta RP, którą kieruje Szef Kancelarii Prezydenta, jest organem pomocniczym Prezydenta RP. W świetle art. 143 w związku z art. 144 ust. 3 Konstytucji Szef Kancelarii Prezydenta RP nie wykonuje w imieniu i na rzecz Prezydenta RP jego konstytucyjnych prerogatyw.

W związku z powyższym oraz mając na uwadze treść pisma Panów Posłów zachodzi oczywisty brak podstaw prawnych do przekazywania informacji, w szczególności w trybie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, o sposobie wykonywania przez Pana Prezydenta RP jego konstytucyjnych prerogatyw. Nie jest i nie może być to norma uprawniającą do żądania przekazania informacji w jakiegokolwiek formie (ustnej lub pisemnej), ani norma zobowiązująca Prezydenta RP lub jego organ pomocniczy – Kancelarię Prezydenta RP do przekazywania informacji o sposobie wykonania prerogatywy przez Pana Prezydenta. W konsekwencji nie jest możliwe przeprowadzenie spotkania z Szefem Kancelarii Prezydenta RP lub inną osobą przez niego wskazaną w celu przedstawienia Pana Posłom informacji dotyczących przebiegu jakiegokolwiek postępowania ułaskawieniowego.

Mając jednak na uwadze zainteresowanie Panów Posłów problematyką instytucji prawa łaski, informuję, że realizując społeczną potrzebę informacji o działalności Prezydenta RP w zakresie stosowania prawa łaski wydawane są komunikaty prasowe, dostępne na stronie internetowej www.prezydent.pl, w których podawane są m.in. dane o liczbie rozpatrzonych

wniosków Prokuratora Generalnego, liczbie osób, wobec których Prezydent RP zastosował bądź odmówił zastosowania prawa łaski, trybie prowadzonego postępowania, opinii sądów i Prokuratora Generalnego, kwalifikacji prawnej czynu osób ułaskawionych, głównych motywach ułaskawienia. Zachęcam do zapoznania się z ich treścią. Sygnalizuję jednak, że szczegółowość informacji udostępnianych w komunikatach prasowych jest ograniczona wyłącznie z przyczyn prawnych, w szczególności z konieczności respektowania praw i wolności innych podmiotów, w tym przez konstytucyjnie gwarantowane prawo do ochrony życia prywatnego (art. 47 i art. 51 ust. 1 Konstytucji) oraz konieczność respektowania warunków ograniczania korzystania z konstytucyjnie gwarantowanych wolności i praw (art. 31 ust. 3 i art. 61 ust. 3 Konstytucji).